

आगीचे स्रोत

ऑगस्ट 2014

ज्वालाग्राही मिश्रण बनू न देणे हा प्रक्रीया उपकरणे व वाहीन्यांच्या आंतील किंवा बाहेरील आग किंवा ज्वालाग्राही वाफांचा स्फोट रोखण्याचा उत्तम उपाय आहे. प्रक्रीया उपकरणाच्या आत याचा अर्थ अग्नि त्रिकोणाच्या (डावीकडील) इंधन व प्राणवायू या दोन बाजू नियंत्रित करणे. आपण प्रक्रीया उपकरणांमधून ज्वालाग्राही आणि ज्वलनशील वायू, द्रव किंवा धूळ (इंधन) यांची जेथील हवेत प्राणवायू नेहमीच उपलब्ध असतो अशा सभोवतालच्या पर्यावरणात गळती होण्यास प्रतिबंध केला पाहिजे.

तथापि आपण हे लक्षात घ्यावयास हवे की आपल्या उपकरणांमध्ये व कार्यपध्दतींमध्ये दोष निर्माण होऊ शकतो व अशा दोषांमुळे ज्वालाग्राही वातावरण निर्माण होऊ शकते. म्हणून आपण नेहमी ज्वालाग्राही वातावरण असण्याची शक्यता असेल अशा ठिकाणचे आगीचे स्रोत काढून टाकण्यावर काम केले पाहिजे (अग्नित्रिकोणातील "उष्णता"). उजवीकडील छायाचित्रे आगीच्या स्रोतांची उदाहरणे आहेत ज्यावर आपले नियंत्रण हवे. तुमच्या कारखान्यात यांतील काही आहे का? तुमच्या कारखान्यात यापेक्षा अन्य कोणता आगीचा स्रोत असण्याची शक्यता आहे का?

आगीच्या स्रोताची काही उदाहरणे (१) स्थिर विद्युत (२) वाहन (३) वेल्डींग (४) उघडी ज्योत (५) ग्राइंडिंग (६) सदोष विद्युत जोडणी (७) भट्टी (८) पायरोफोरीक किंवा सडणारे पदार्थ

आपण काय करू शकता?

- तुमच्या कारखान्यातील उष्ण काम, विद्युत काम, आणि अन्य कोणतेही काम ज्यात धोकादायक विभागात आगीचे स्रोत निर्माण होण्याची शक्यता असते अशी कामे करण्याच्या कार्य परवाना पध्दती समजून घेऊन तिचे काटेकोरपणे पालन करा.
- ज्वालाग्राही पदार्थांची गळती झाल्यास तुमच्या आपत्कालीन पध्दतींचे अनुसरण करा. उदाहरणार्थ उष्णतेची कामे थांबवल्याची आणि वाहने बंद केल्याची खात्री करा.
- तुमच्या कामाच्या ठिकाणी गेल्यावर आगीच्या संभाव्य स्रोतांची जसे सदोष विद्युत जोडणी, धोकादायक विभागात अयोग्य उपकरण, किंवा अन्य काही समस्या आहे का ते पाहून घ्या. समस्यांची माहिती द्या व त्यांवर उपाय केले गेल्याची खात्री करा.
- तुमच्या कारखान्यातील धोकादायक विभाग (विद्युत) वर्गीकरण समजावून घ्या. (ऑक्टोबर 2013 चे बीकॉन पहा)
- लक्षात ठेवा की अनेक सर्वसाधारण इलेक्ट्रॉनिक वस्तू जसे भ्रमणध्वनी संच, डिजीटल कॅमेरा आणि लॅपटॉप धोकादायक भागात वापरण्यायोग्य नाहीत. अशा वस्तू वापरण्यासाठीच्या तुमच्या कारखान्यातील धोरणांचे पालन करा.
- उष्ण पृष्ठभाग जसे उष्ण वाहीन्या किंवा उष्ण मोटर आगीचे स्रोत बनू शकतात हे ध्यानात ठेवा विशेषतः जर तुम्ही स्वयंप्रज्वलन तापमान कमी असणारा पदार्थ हाताळत असाल तेव्हा.

काही प्रक्रीया सुरक्षा बीकॉनमधे मोठ्या आगी व स्फोटांस कारण असणाऱ्या आगीच्या संभाव्य स्रोतांची चर्चा केली गेली आहे तुम्ही "फक्त वाचनास" उपलब्ध असलेली बीकॉन या संकेतस्थळावर प्राप्त करू शकता. <http://sache.org/beacon/products.asp>:

प्रक्रीया सुरक्षा बीकॉनची तारीख	ऊर्जेचा स्रोत
ऑक्टोबर 2003	ऊष्ण अॅक्टिव्हेटेड कार्बन शोषक
जुलै 2003	स्थिर विद्युत
सप्टेंबर 2004	ट्रक मोटर
डिसेंबर 2008	स्थिर विद्युत
ऑक्टोबर 2009	ट्रक मोटर
ऑक्टोबर 2013	विद्युत उपकरणातून ठिणगी

तुमच्या कारखान्यातील आगीच्या स्रोतांवर नियंत्रण ठेवा!

AIChE © 2008. सर्व हक्क राखीव. अव्यावसायिक, शैक्षणिक हेतूसाठी वापरण्यास प्रोत्साहन आहे. तथापि CCPS शिवाय अन्य कोणासही पुनर्विक्रीसाठी वापर करण्यास सक्त मनाई आहे. संपर्क : ccps_beacon@aiche.org किंवा ६४६-४९५-१३७९

हे बीकॉन सहसा अरेबिक, अफ्रीकन, चिनी, झेक, डॅनिश, डच, इंग्रजी, फ्रेंच, जर्मन, ग्रीक, गुजराती, हिब्रू, हिंदी, इटालियन, जपानी, कोरियन, मालय, मराठी, नॉर्वेजियन, पर्शियन, पोलिश, पोर्तुगीज, रोमानियन, रशियन, स्पॅनिश, स्वीडीश, तेलगू, थार्ई, तुर्की, आणि व्हीएतनामी इत्यादी भाषांमध्ये उपलब्ध आहे.